

Acharei-mot/K'doshim

“How odd of God to choose the Jews” (Wm. Ewers)

Amos 9:7-15

(7) רָאִיתִי אֶת־אֲדֹנָי נֹצֵב עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר ה' הַכֹּפֹתוֹר וַיִּרְעֲשׂוּ הַסָּפִים וּבְצַעַם בְּרָאשׁ כָּל־מִן וְאֶחָרֵיתֶם בְּחֶרֶב אֶהְרֹג לְאִיגוֹס לָהֶם לֹס וְלֹאִימְלֹט לָהֶם פְּלִיט:

I saw the Lord standing beside the altar; and He said: Smite the capitals, that the posts may shake; and break them in pieces on the head of all of them; and I will slay the residue of them with the sword; there shall not one of them flee away, and there shall not one of them escape.

Preamble: The Connection

The connection to the *sidrah* (of K'doshim) is one of contrast.

The opening verses of the *sidrah* summon every individual Jew to live a life of sanctity (קדושים תהיו) and thereby contribute towards the national aspiration of becoming a קדוש וגוי קדונים (Exodus 19:6). The haftarah, in contrast, asserts that the wicked of Israel are indistinguishable from those of any other nation.

Q: Is the comparison with Cushites favorable or unfavorable?

רש"י עמוס ט':ז'

הלא כבני כושיים אתם לי – למה אמנע מלהפרע מכם אחרי אשר אינכם שבים אלי? הלא מן בני נח באתם כשאר אומות, ככושיים אשר נדמיתם להם. כענין שנאמר "היהפוך כושי עורו" כך "אתם תוכלו להטיב" (ירמיהו י"ג:כ"ג).

(כג) הִיִּהְפֹךְ כוֹשֵׁי עוֹרוֹ וְנִמְרַח בְּבִרְתָּיו גַּם אַתֶּם תוּכְלוּ לְהִיטִיב לַמִּדֵּי הָרָע.

Can the Cushite change his skin, Or the leopard his spots? Just as much can you do good, who are practiced in doing evil!

Are you not like the children of the Cushites to Me – Why should I refrain from exacting retribution upon you since you do not return to Me? Have you not come from the sons of Noah like the other nations? Like the Cushites whom you resemble, as the matter is stated: (Jer. 13:22) "Will a Cushite change his skin...? So will you be able to improve."

ר' אליעזר מבלגנצי עמוס ט':ז'

הלא כבני כושיים אתם לי – ועל מה אתם בוטחים הלא כאשר תחטאו לי אינכם לי אלא כבני כושיים הפחותים שבאומות שלא אחמול ולא אחוס להוריש אתכם מן הארץ, ותקיא אתכם. שאם בשביל שעמים אחרים גדולים ועצומים מכם הורשתי מפניכם ואתם סבורים להיות יורשים אותה לעולם.

What are you relying upon [futilely]? Whenever you sin, you are like the Cushites who are the lowliest of nations. I will not have pity on you; I will uproot you from your land, which will spew you out. Just because I evicted other great nations to accommodate you, you think that you will inherit them in perpetuity?

רד"ק עמוס ט':ז'

הלא כבני כושיים אתם לי בני ישראל – כבני כושיים שהם עבדים והם השחורים מבני כוש בן חם שהם נמכרים לעבדים. כן היה ראוי שתהיו אתם עבדים לי כי מבית עבדים קניתי אתכם והעליתי אתכם מארץ מצרים.

Like the Cushites who are slaves. They are black-skinned descendants of Cush, son of Ham, who are sold into slavery. You deserve to be enslaved to Me, because I redeemed you from the house of bondage and took you out of Egypt.

מלבי"ם ביאור הענין עמוס ט':ז'

הלוא כבני כושיים – אחר שנבא פורעניות, סיים את ספרו בדברי תנחומין, אומר אתם מיוחדים לי כבני כושיים שהם מצויינים ונכרים תמיד ומיוחדים לאבותיהם ע"י שחרות עורם, שהגם שיגלו ויתערבו בין עמים אחרים בל יתערבו עמהם, כן אתם הגם שתגלו ותתערבו בין העמים תמיד תהיו נכרים כי אתם לי.

After prophesying catastrophe, [Amos] concluded his book on a note of consolation, saying: You are special to Me just like Cushites are always special and distinctive in their ancestry on account of the darkness of their skin. Even if they are exiled and intermingled among other nations, they do not assimilate within them. You, too: Even if you are exiled and mingled among the nations, you will always be recognizable as belonging to Me.

אברבנאל עמוס פרק ט

הלא כבני כושיים וגומר עד סוף הספר. המפרשים כולם פירשו הנבואה הזאת שהוא תוכחה למלכות ישראל, ומפני שראיתי אני בפירושיהם בפסוקים דוחקים רבים נטיתי מהם ואבחר דרך אחר בפירושם כמו שתראה ולא אזכור עתה פירושיהם, אבל אבאר לך אשר ישם אלקים בפי בפירושם ראשונה ואחר כך אגיד לך דעתם. ואומר שדעתי בנבואה הזאת הוא שהיא כולה נחמה לבני ישראל ובני יהודה על הייעודים הרעים אשר יעד אותם למעלה, ושראה עמוס לסיים נבואותיו בייעוד טוב ונחמה כזאת, וענין הלא כבני כושיים וגומר הוא שאמר השם לעמו הלא כבני כושיים אתם לי בני ישראל שהכושיים השחורים מבני כוש בן חם עבדים לאדוניהם עבדות עולם כן אתם לי עבדי בהחלט אשר העליתי אתכם מארץ מצרים וקניתי אתכם ביד חזקה.

ילקוט שמעוני שמואל ב רמז קנז

והיינו דכתיב "שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני." כתיב כוש והלא שאל שמו? אלא מה כושי משונה בעורו, אף שאל משונה במעשיו ובמראיו. שנאמר "משכמו ומעלה גבוה מכל העם." כיוצא בדבר אתה אומר "על אודות האשה הכשית אשר לקח;" וכי כשית שמה והלא צפורה שמה? אלא לומר לך, מה כושי משונה בעורו אף צפורה משונה במעשיה וביפיה. כיוצא בדבר אתה אומר "וישמע עבד מלך הכושי;" וכי כושי שמו והלא צדקיה שמו? אלא לומר לך, מה כושי משונה בעורו אף צדקיה משונה במעשיו. וי"א ברוך בן נריה משונה במעשיו מכל בני פלטין של צדקיה. כיוצא בו אתה אומר "הלא כבני כושיים אתם לי." וכי כושיים שמן והלא ישראל שמן? אלא לומר לך, מה כושי משונה בעורו אף ישראל משונים במעשיהם.

"A song that David sang to God concerning Cush the Benjaminite." Wasn't his name Saul? Rather, just as a Cushite is distinctive in his skin color, so was Saul distinctive in his conduct and appearance, to wit: "He was head and shoulders above anyone else." Likewise: "On account of the Cushite woman he [Moses] had married." Wasn't her name Zipporah? Rather, just as a Cushite is distinctive in his skin color so was Zipporah distinctive in her conduct and appearance.... Likewise: "You are like Cushites to Me." Aren't they Israelites? Rather, just as a Cushite is distinctive in his skin color, so is Israel distinctive in its conduct.

As far as comparisons are concerned, A.J. Heschel observed ("The Prophets"):

The nations chosen for this comparison were not distinguished for might and prestige—countries like Egypt or Assyria—but rather, nations which were despised and disliked. The color of the Ethiopians is black and in those days many of them were sold on the slave markets. The Philistines were the archenemies of Israel, and the Syrians continued to be a menace to the Northern Kingdom.

He also raised the following theological questions:

Does chosenness mean that God is exclusively concerned with Israel? Does the Exodus from Egypt imply that God is involved only in the history of Israel and is totally oblivious of the fate of other nations?

To which he replies: "The God of Israel is the god of all nations, and all men's history is his concern."

According to Rabbi Yissakhar Jacobson ("Chazon HaMikra"):

Amos, here, joins a chorus of prophets who countered the Israelites' claim to chosenness based on shared history (or genetics?) rather than based on adherence to a code of conduct.

- In chapters 1-2, his rebukes of Syria, Philistines, Tyre, Edom, Amon, and Moab (3X4) are accompanied by a similar rebuke of Israel.
- In his opening to Chapter 3, Amos clarifies that chosenness imposes certain obligations not imposed on other nations:

(א) שָׁמְעוּ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוֹק עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כָּל הַמְּשֻׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלִיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: (ב) רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאָדָמָה עַל כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם:

Only you have I known from among all the families of the earth; therefore, I shall account to you all your sins.

- Our Haftarah makes the identical point through its contrast of Israel to the other nations.

Indeed, this is entirely consistent with God’s clarification of Israel’s specialness. The invitation to become a קְדוֹשׁ וגוי קְדוֹשׁ stipulates a precondition:

שמות פרשת יתרו פרק יט

(ה) וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ: (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכֶת כְּהֻנִּים וגוי קְדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(5) Now then, if you will obey Me faithfully and keep My covenant, you shall be My treasured possession among all the peoples. Indeed, all the earth is Mine, (6) but you shall be to Me a kingdom of priests and a holy nation.’ These are the words that you shall speak to the children of Israel.”

The Haftarah Text

I. 7-10. Israel sins like all nations do, but whereas those entire nations will be destroyed only the wicked of Israel will be punished.

<p>(7) To Me, O Israelites, you are Just like the Ethiopians —declares the LORD. True, I brought Israel up from the land of Egypt, But also the Philistines from Caphtor And the Arameans from Kir. (8) Behold, the Lord GOD has His eye Upon the sinful kingdom: I will wipe it off the face of the earth! But I will not wholly wipe out The House of Jacob —declares the LORD. (9) For I will give the order and shake the House of Israel— Through all the nations— as one shakes [sand] in a sieve, and not a pebble falls to the ground. (10) All the sinners of My people shall perish by the sword, who boast, “Never shall the evil overtake us or come near us.”</p>	<p>(ז) הָלוֹא כְּבְנֵי כְּשִׂיִם אַתֶּם לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל נָאִם יְיָ הָלוֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלִיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּיִּים מִכַּפְתּוֹר וְאַרְמִים מִקִּיר. (ח) הִנֵּה עֵינַי אֲדַנִּי יְיָ בַּמְּלָכָה הַחַטָּאָה וְהַשְּׂמֵדָתִי אֶתָּה מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה אֶפְסַס כִּי לֹא הַשְּׂמִיד אֲשַׁמִּיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב נָאִם יְיָ. (ט) כִּי הִנֵּה אֲנֹכִי מְצֹוֶה וְהַנְּעוּתִי בְּכָל הַגּוֹיִם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר יִנוּעַ בַּפְּבֵרָה וְלֹא יִפּוֹל צְרוּר אֶרֶץ. (י) בַּחֲרֹב יָמוּתוּ כָּל חַטָּאֵי עַמִּי הָאֹמְרִים לֹא תִגִּישׁ וְתִקְדִים בְּעַדֵּינוּ הָרָעָה.</p>
---	---

II. 11-12. A political forecast for “the end of days”

<p>(11) In that day, I will set up again the fallen booth of David: I will mend its breaches and set up its ruins anew. I will build it firm as in the days of old, (12) So that they shall possess the rest of Edom and all the nations once attached to My name —declares the LORD who will bring this to pass.</p>	<p>(יא) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סִכַּת דָּוִד הַנִּפְלֹת וְגִדַּרְתִּי אֶת פְּרִצֵיהֶן וְהִרְסֹתִיו אֶקִּים וּבְנִיתֶיהָ כִּימֵי עוֹלָם. (יב) לְמַעַן יִירָשׁוּ אֶת שְׂאֲרֵית אֲדוֹם וְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נָאֻם יְיָ עֹשֶׂה זֹאת.</p>
---	---

III. 13-15. The anticipated blessings for the era of redemption and return

<p>(13) A time is coming —declares the LORD— when the plowman shall meet the reaper, and the treader of grapes him who holds the [bag of] seed; when the mountains shall drip wine and all the hills shall wave [with grain]. (14) I will restore My people Israel. They shall rebuild ruined cities and inhabit them; they shall plant vineyards and drink their wine; they shall till gardens and eat their fruits. (15) And I will plant them upon their soil, nevermore to be uprooted from the soil I have given them —said the LORD your God.</p>	<p>(יג) הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְיָ וְנִגְשׂ חוֹרֵשׁ בְּקֶצֶר וְדֹרֵךְ עֹבְדִים בְּמִשְׁךְ הַזֶּרַע וְהִטִּיפוּ הַהָרִים עֶסֶס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוּגְגְנָה. (יד) וְשִׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבְנוּ עָרִים נְשֻׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יַיִןם וְעָשׂוּ גִנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם. (טו) וְנִטְעֵתִים עַל אֲדָמָתָם וְלֹא יִנְתָּשׁוּ עוֹד מֵעַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ.</p>
---	--

“How odd of God to choose the Jews.” (Wm. Ewers)

“It’s not so odd, the Jews chose God.” (Leon Roth)